

Sportski potencijal hrvatskih uzgojnih tipova konja

Gregić, Maja; Baban, Mirjana; Bobić, Tina; Štrbac, Lj.; Janković, K.; Gantner, Vesna

Source / Izvornik: **53. hrvatski i 13. međunarodni simpozij agronoma: zbornik radova, 2018, 440 - 444**

Conference paper / Rad u zborniku

Publication status / Verzija rada: **Published version / Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:151:000218>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-22**

Sveučilište Josipa Jurja
Strossmayera u Osijeku

**Fakultet
agrobiotehničkih
znanosti Osijek**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Agrobiotechnical
Sciences Osijek - Repository of the Faculty of
Agrobiotechnical Sciences Osijek](#)

Sportski potencijal hrvatskih uzgojnih tipova konja

Gregić Maja¹, Baban Mirjana¹, Bobić Tina¹, Štrbac Ljuba², Janković Katarina¹, Gantner Vesna¹

¹Poljoprivredni fakultet Sveučilišta J.J. Strossmayera u Osijeku, Vladimira Preloga 1, Osijek, Hrvatska (mgregic@pfos.hr)

²Poljoprivredni fakultet Univerziteta u Novom Sadu, Trg Dositeja Obradovića 8, Novi Sad, Srbija

Sažetak

Cilj ovoga rada je prikazati stanje populacija i potencijal hrvatskih uzgojnih tipova konja u konjičkim sportovima čiji se pojedini uzgoj temelji na tridesetogodišnjem uzgoju, upravo za tu namjenu. U Hrvatskoj su u 2016. godini uzgajane 54 pasmine konja, od kojih su tri autohtone i jedna izvorno zaštićena pasmina. Iste godine uzgajana su 34 uzgojna tipa, od kojih su četiri hrvatska uzgojna tipa konja. Ukupno povećanje broja registriranih konja u Hrvatskoj, u 2016. u odnosu na 2011., iznosi 2.734 ili 12%. U posljednjih šest godina ukupan broj toplokrvnjaka u Hrvatskoj je narastao za 1.338 grla, što je povećanje za 14,57%. U istom razdoblju, populacija uzgojnog tipa hrvatskog sportskog konja povećana je za 26,22%, dok je brojno stanje populacije uzgojnog tipa hrvatskog toplokrvnjaka smanjeno za 30,16%. Hrvatski sportski konj i hrvatski toplokrvnjak su uzgojni tipovi koji se koriste u različitim disciplinama konjičkih sportova. U proteklih šest godina preponsko jahanje čini 63% svih konjičkih sportova Republike Hrvatske. Od ukupnog broja konja u Republici Hrvatskoj svega 3% je licenciranih konja u Hrvatskom konjičkom savezu, što iznosi 8% toplokrvne populacije konja. Najzastupljeniji uzgojni tipovi među populacijom licenciranih konja u Hrvatskom konjičkom savezu su hrvatski toplokrvnjak (14%) i hrvatski sportski konj (11%). Ulaskom u Europsku uniju broj licenciranih konja u Hrvatskom konjičkom savezu se povećao za 23%, a broj hrvatskih uzgojnih tipova za 9%.

Ključne riječi: uzgojni tipovi konja, konjički sportovi, Hrvatska

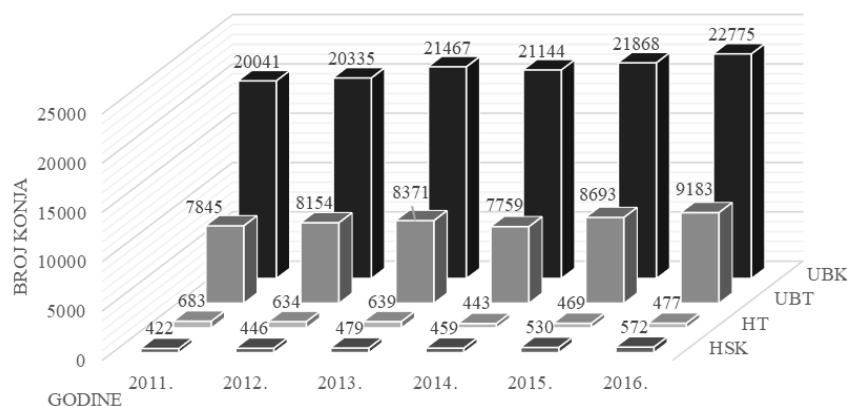
Uvod

Hrvatska je 1. srpnja 2013. postala dvadesetosma članica Europske unije i dio „europske obitelji“ s više od 4 milijuna km² i oko 508 milijuna stanovnika. Danas građani Hrvatske mogu ravnopravno sudjelovati na zahtjevnom tržištu Europske unije. U 2013. godini u Republici Hrvatskoj bilo je zastupljeno 45 pasmina i 29 uzgojnih tipova konja (HPA, 2014.). Ulaskom u EU otvorile su se nove mogućnosti za hrvatsko konjogojstvo. U Hrvatskoj su u 2016. godini uzgajane 54 pasmine konja od kojih su tri autohtone i jedna izvorno zaštićena pasmina. Iste godine uzgajana su 34 uzgojna tipa, od kojih su četiri hrvatska uzgojna tipa konja (HPA, 2017.). Hrvatsko konjogojstvo ima velik potencijal u konjičkim sportovima temeljeno upravo na uzgojnim tipovima konja. Potencijal uzgoja konja za konjičke sportove čine hrvatski sportski konji i hrvatski toplokrvnjaci. Hrvatski sportski konj je uzgojni tip čiji je uzgoj započeo 1986. godine, baziran na modelu uzgoja holsteinskog konja (SHUUŠK 1997. i PUHSK, 2001.). Kroz godine, uzgojni tip hrvatskog sportskog konja čini osnovnu bazu uz istodoban uvoz konja iz drugih zemalja. Hrvatska udruga uzgajivača športskih konja Zagreb danas je članica Hrvatskog konjičkog saveza i Svjetske federacije uzgajivača sportskih konja (WBFSH). Hrvatski toplokrvnjak je tipičan sportski konj snažne konstitucije, harmonične građe dugih linija, dobro izražen spolni dimorfizam, ustrajnost i izdržljivost, dobroćudnost i dugovječnost, smirenog temperamenta (UUHT, 2012.). Članstvo u Europskoj uniji Hrvatskoj omogućuje korištenje EU fondova namijenjenih

državama članicama, a koji su usmjereni na regionalni razvoj, prometnu infrastrukturu, zaštitu okoliša, upravljanje granicom, poljoprivredu, a uključuju i izravna plaćanja poljoprivrednicima. Učinkovito i kontrolirano trošenje tih sredstava pridonosi pozitivnim trendovima rasta i razvoja gospodarstva, društva i zemlje u cjelini. Pitanje je kolike je od tih mogućnosti iskoristilo hrvatsko konjogojstvo. Također se nameće pitanje kakovo mjesto pronalaze hrvatski uzgojni tipovi konja na prostoru EU, posebice nakon četiri godine od ulaska Hrvatske u EU, omogućenog neometanog prometa i trgovine konjima? Cilj rada je prikazati stanje i mogućnosti hrvatskog konjogojstva u uzgoju i konjičkim sportovima pod članstvom Europske unije.

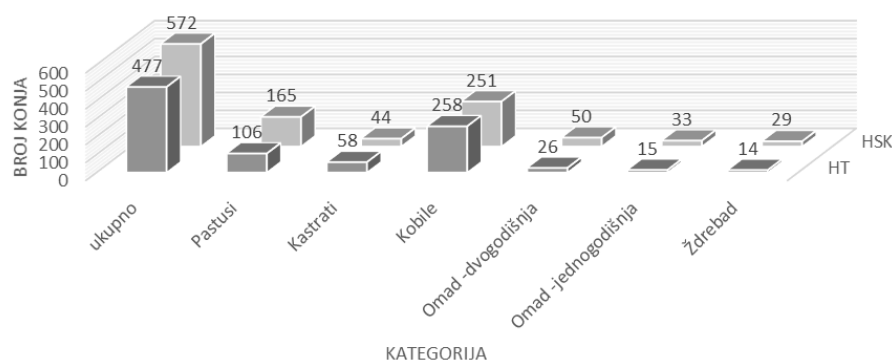
Brojnost hrvatskih uzgojnih tipova konja

Prema podacima Hrvatske poljoprivredne agencije (HPA, 2017.) ukupan broj registriranih kopitara u 2016. godini iznosi 25.655, od kojih je 22.775 konja (88,77%), te 2.862 magaraca, 15 mula i 3 zebre (11,22%). Grafikon 1. prikazuje ukupno povećanje broja registriranih konja u odnosu na 2011. godinu od 2.734 ili 12%. U posljednjih šest godina ukupan broj toplokrvnih konja u Hrvatskoj je povećan za 1.338 grla ili 14,57%. U istom razdoblju, populacija uzgojnog tipa hrvatskog sportskog konja povećala se za 26,22%, dok se populacija uzgojnog tipa hrvatskog toplokrvnjaka smanjila za 30,16%. Hrvatski sportski konj i hrvatski toplokrvnjak su uzgojni tipovi koji se koriste u konjičkim sportovima koji su pod okriljem Hrvatskog konjičkog saveza (HKS).

UBK – ukupan broj konja u Hrvatskoj, UBT – ukupan broj toplokrvnjaka u Hrvatskoj, HT – hrvatski toplokrvnjak, HSK – hrvatski sportski konj. Izvor podataka: Hrvatska poljoprivredna agencija (2017.)

Grafikon 1. Brojno stanje konja te udio toplokrvnjaka (uzgojnih tipova hrvatski toplokrvnjak i hrvatski sportski konj) od 2011. do 2016. godine u Republici Hrvatskoj (HPA, 2017.)

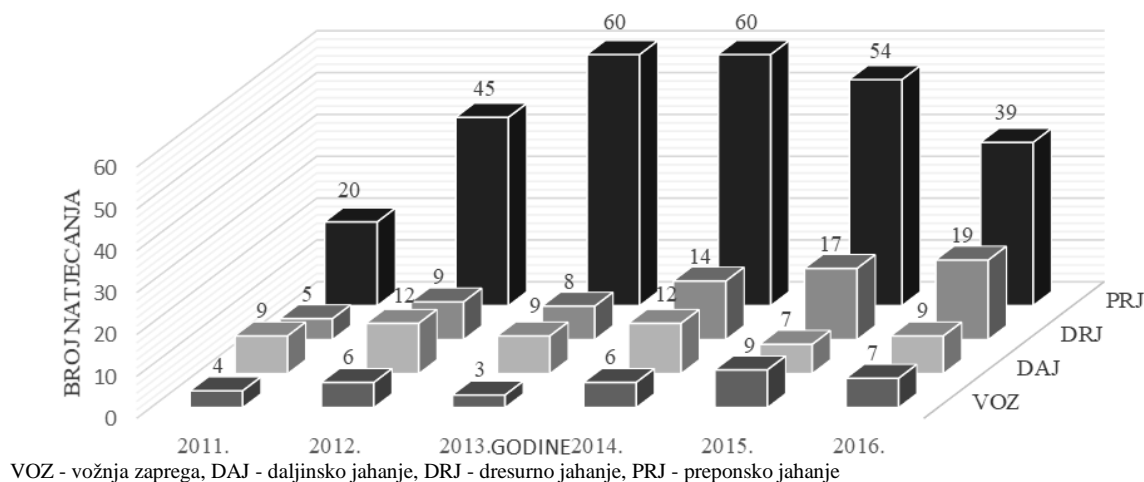
HT – hrvatski toplokrvnjak, HSK – hrvatski sportski konj

Grafikon 2. Broj grla uzgojnih tipova hrvatski toplokrvnjak i hrvatski sportski konj prema kategorijama u 2016. godini (HPA, 2017.)

Populacija uzgojnog tipa hrvatskog sportskog konja brojčano je veća za 17% od populacije hrvatskog toplokrvnjaka. Isti trend povećanog broja odražava se na sve kategorije hrvatskog sportskog konja, osim kastrata i kobila (Grafikon 2). Populacija hrvatskog sportskog konja ima za 51% više podmlatka (ždrebadi i omadi) u odnosu na populaciju hrvatskog toplokrvnjaka, čiji trend uzgoja ide prema povećanju brojnog stanja tog uzgojnog tipa.

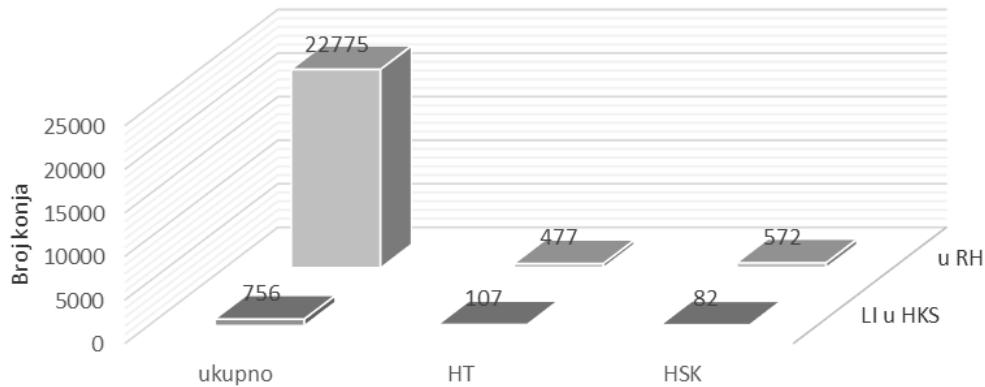
Zastupljenost hrvatskih uzgojnih tipova konja u konjičkim sportovima prema HKS

Konjički sport i utrke najstariji su sportovi na svijetu. Na današnjem prostoru Republike Hrvatske konj je bio nekada zastupljen isključivo kao radna životinja, dok danas pronalazi svoje uzgojne ciljeve ponajviše u rekreaciji, konjičkim sportovima i utrkama. Danas razlikujemo konjičke utrke: kasačke i galopske; konjičke sportove: vožnja zaprega, preponsko, daljinsko i dresurno jahanje, te disciplinu konjičkog višeboja – „eventing“. Galopske i kasačke utrke slabo su zastupljene na ovim prostorima. Prosječno se u zadnjih pet godina održalo po pet galopskih utrka godišnje u Zagrebu i Sinju (HGS, 2017.) i petnaestak kasačkih utrka. Konjički sportovi razvijaju se pod okriljem Hrvatskog konjičkog saveza, a hrvatski uzgojni tipovi ponajviše se koriste u preponskom i dresurnom konjičkom sportu.

Grafikon 3. Zastupljenost konjičkih natjecanja Hrvatskog konjičkog saveza u Republici Hrvatskoj od 2011. do 2016. godine (HKS, 2017.)

U grafikonu 3. prikazano je da preponsko jahanje čini 63% svih konjičkih sportova Republike Hrvatske u proteklih šest godina. Prema Baban i sur. (2012.) zastupljenost preponskog sporta tada je iznosila 45%. Najveće povećanje u broju natjecanja vidljivo je u 2013. i 2014. godini, kada je Hrvatska postala ravnopravna članica Europske unije. Tijekom navedenog razdoblja i ostali konjički sportovi bilježe povećanje broja natjecanja (Grafikon 3). U Hrvatskom konjičkom savezu je ponovno, nakon dugogodišnjeg prekida, aktivirana disciplina konjičkog višeboja – eventinga (održanog 06.-08. listopada 2017. u organizaciji KK Karoca). Ravnopravnim članstvom Europske Unije hrvatsko konjogojstvo se nesmetano može razvijati, a upravo tu mogućnost koristi Hrvatski konjički savez.

HT – hrvatski toplokrvnjak, HSK – hrvatski sportski konj, LI u HKS – licenciranih konja u Hrvatskom konjičkom savezu, u HR – u Republici Hrvatskoj

Grafikon 4. Zastupljenost uzgojnih tipova konja hrvatski toplokrvnjak i hrvatski sportski konj u konjičkim sportovima Republike Hrvatske 2016. godine (HKS, 2017.; HPA, 2017.)

Od ukupnog broja konja u Republici Hrvatskoj svega je 3% licenciranih konja u Hrvatskom konjičkom savezu, što iznosi 8% toplokrvne populacije konja. Najzastupljeniji među populacijom licenciranih konja su uzgojni tipovi hrvatski toplokrvnjak (14%) i hrvatski sportski konj (11%). Prema Baban i sur. (2012.) postotak licenciranih konja Hrvatskog konjičkog saveza potiče iz domaćeg uzgoja (54,25%). Danas je domaći uzgoj konja zastupljen sa 45%. Prije ulaska u EU 2012. godine, Hrvatski konjički savez licencirao je 581 konja, dok je danas taj broj veći za 23%. Stoga se broj domaćih uzgojnih tipova zastupljenih na konjičkim natjecanjima povećao za 9%. Prema Baban i sur. (2012.) u Hrvatskom konjičkom savezu je tada bilo registrirano 66 konjičkih klubova, a danas se taj broj smanjio na 60 (HKS, 2017.).

Prema HUUSK (2001.) tipični sportski konj je snažne konstitucije, harmonično građen, dugih linija, izrazito jahaći konj iskoristiv i sklon skokovima, što se odražava na sportskim rezultatima. Ovakvim opisom dobivamo tipičnog konja koji je pogodan za uzgoj i preponsko jahanje, u kojem se najviše i koristi. Prema UUHT (2012.) osnovni uzgojni cilj je uzgojiti svestrano upotrebljivog konja podobnog za rekreaciju i korištenje u svim disciplinama konjičkog sporta, s posebnim naglaskom na korištenje u preponskim i dresurnim natjecanjima, zaprežnom sportu, endurance i eventing natjecanjima. Hrvatski toplokrvnjak je uzgojni tip čije bi karakteristike trebale biti plemenit izgled, ponosno držanje, živahni pogled, dobra ćud, stabilni karakter, srednji do veliki okvir. Zastupljenost domaćih uzgojnih konja u konjičkim sportovima je 45%. Uzgojni tipovi hrvatski toplokrvnjak i hrvatski sportski konj čine 25% licenciranih konja u konjičkim sportovima. Hrvatski uzgojni tipovi konja iz godine u godinu daju sve bolje rezultate i sudjeluju na sve brojnijim konjičkim turnirima u inozemstvu. Prema Ivankoviću (2016.), uzgojni rad u konjogojstvu treba biti dosljedan, sukladan s uzgojnim programima i potrebama jahača, usmjeren na dugoročne ciljeve te po potrebi osuvremenjen novim biotehničkim alatima. Takvim radom će sportski potencijal uzgojnih tipova hrvatski toplokrvnjak i hrvatski sportski konj postati još više prepoznatljiv u dresurnom, a ponajviše u preponskom konjičkom sportu.

Zaključak

Članstvom u Europskoj uniji smanjile su se prepreke za hrvatski konjički sport i općenito razvoj konjogojstva. Evidentno je povećanje broja natjecanja u svim konjičkim sportovima koji su pod okriljem Hrvatskog konjičkog saveza. Hrvatski sportski konj i hrvatski toplokrvnjak brojno su najzastupljeniji u konjičkim sportovima Hrvatskog konjičkog saveza.

Uzgojni tipovi hrvatski toplokrvnjak i hrvatski sportski konj kroz godine uzgoja postali su prepoznatljivi na domaćim konjičkim natjecanjima. Ulaskom u Europsku uniju broj licenciranih konja u Hrvatskom konjičkom savezu povećao se za 23%, a zastupljenost domaćeg uzgoja smanjila se za 9%. Nesumnjivo je da na dinamiku razvoja konjogojstva u nekoj zemlji u najvećoj mjeri utječe pozitivno gospodarstvo.

Napomena

Rad je proizašao iz završnog rada Katarine Janković „Organizacija preponskog konjičkog sporta u Republici Hrvatskoj“, obranjenog 22. rujna 2016. godine na Poljoprivrednom fakultetu u Osijeku.

Literatura

- Baban, M., Gregić, M., Korabi, N., Antunović, B. (2012.): Konjogojstvo u Republici Hrvatskoj - stanje i perspektiva. Krmiva: Časopis o hranidbi životinja, proizvodnji i tehnologiji krme, 54(3), 89-98. Preuzeto s <http://hrcak.srce.hr/101566>
- Ivanković, A. (2016): Potencijali sportskog konjogojstva. Zbornik radova: 3. Savjetovanje za uzgajivače konja u Republici Hrvatskoj, 63-69.
- Hrvatski konjički savez (2017.): <http://konjicki-savez.hr/> (15.10.2017.)
- Hrvatska poljoprivredna agencija (HPA) (2017.): Godišnje izvješće 2016.
- Hrvatska poljoprivredna agencija (HPA) (2014.): Godišnje izvješće 2015.
- Hrvatski galopski savez (HGS) (2017.): <http://crogallop.com.hr/> (15.10.2017.)
- HUUSK (2001.) <http://huusk.hr> (15.10.2017.)
- Program uzgoja hrvatskih sportskih konja (PUHŠK) (2001.)
- Statut hrvatske udruge uzgajivača športskih konja (SHUUŠK) (1997.)
- Uzgojni program udruge uzgajivača konja hrvatski toplokrvnjak (UUHT) (2012.)

Sports potential of Croatian breeding types of horses

Abstract

The aim of this paper was to present the status of populations as well as the potential of Croatian breeding types of horses in equestrian sports. The breeding of those horses is based on thirty years of selection for sport purpose. In Croatia, in year 2016, 54 horses breed were bred. Three breeds were autochthonous and one originally protected breed. In the same year, 34 breeding types were bred of which four of them were Croatian breeding types. The total increase in the number of registered horses in Croatia in 2016 compared to 2011 was 2,734 (12%). In the past six years, the total number of warmbloods in Croatia was 1,338 heads, which was increase for 14.57%. In the same period, the population of Croatian breeding types of horses increased by 26.22%, while the population of Croatian breeding type of warmblood horses decrease for 30.16%. Croatian sport horse and Croatian warmblood horse are breeding types used in different disciplines of equestrian sports. In the last six years, jumping makes 63% of all equestrian sports in Croatia. From the total number of horses in Croatia, only 3% are horses licensed in the Croatian Equestrian Federation, which amounts 8% of the warmblood horse population. The most common type among the population of licensed horses in the Croatian Equestrian Federation are breeding types Croatian hot-blooded (14%) and Croatian sport horse (11%). By joining the European Union the number of licensed horses in the Croatian Equestrian Federation increased by 23% while the number of Croatian breeding types increased for 9%.

Key words: horse breeding types, equestrian sports, Croatia